

कोशी प्रदेश विशेष section C नोट्स

कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनासम्बन्धी

१. योजनावद्ध विकास (Planned Development)

कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकासले प्रदेशको समग्र विकास र आर्थिक प्रगतिको लागि दीर्घकालीन र स्थिर आधार तयार गर्न मद्दत पुर्याउँछ। योजनावद्ध विकासको उद्देश्य प्रदेशका सबै क्षेत्रको समृद्धि र जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु हो। यस विकास प्रक्रियामा प्राकृतिक स्रोतको व्यवस्थापन, सामाजिक सेवाको सुधार, र आर्थिक वृद्धिका लागि योजनाहरू बनाईन्छ। योजनावद्ध विकासले विविध क्षेत्रहरूको अध्ययन गरेर रणनीतिहरू तय गर्ने प्रक्रिया समेट्छ।

मुख्य उद्देश्यहरू:

- समानता र समावेशिता:** योजनावद्ध विकासले विभिन्न सामाजिक समूह र वर्गको समान विकासको लागि काम गर्नमा प्राथमिकता दिन्छ। यसले महिला, दलित, आदिवासी र अन्य पिछडा वर्गका लागि विशेष योजनाहरू बनाउने गर्छ।
- समाज र वातावरणसँग मिल्दो विकास:** पर्यावरणीय दृष्टिकोणबाट टिकाउ र सन्तुलित विकासमा जोड दिइन्छ। जलवायु परिवर्तनको असर र प्राकृतिक प्रकोपहरूको जोखिमलाई ध्यानमा राखी विकास योजनाहरू तयार गरिन्छ।
- आधारभूत पूर्वाधारको सुधार:** यातायात, सञ्चार, ऊर्जा, पानी आपूर्ति, स्वच्छता, शिक्षा, स्वास्थ्य, र सामाजिक सुरक्षा क्षेत्रका परियोजनाहरूमा सुधार गर्ने योजनाहरू बनाइन्छ।
- आर्थिक वृद्धिको प्रवर्द्धन:** प्रदेशको कृषिमा आधुनिकीकरण, औद्योगिकीकरण र पर्यटन क्षेत्रमा वृद्धि गर्नका लागि योजनाहरू बनाइन्छ। कृषिको उत्पादनमा विविधता ल्याउन र दिगो कृषि प्रणालीमा लगानी गर्न योजना बनाइन्छ।
- स्थानीय विकासको प्रवर्द्धन:** स्थानीय तहलाई प्राधिकृत गर्दै स्थानीय स्तरको विकास योजनामा संलग्न गरिन्छ। यसले समग्र प्रदेशको समृद्धि सुनिश्चित गर्नमा मद्दत पुर्याउँछ।

योजनावद्ध विकासको प्रमुख क्षेत्रहरू:

- कृषि र ग्रामीण विकास:** कोशी प्रदेशको मुख्य आर्थिक आधार कृषि हो, त्यसैले कृषि क्षेत्रमा उत्पादन वृद्धिका लागि आधुनिक प्रविधि र नीतिहरू अपनाइन्छ। साथै, ग्रामीण क्षेत्रमा आधारभूत संरचनाको विकास गरिन्छ।
- स्वास्थ्य र शिक्षा:** प्रदेशभर स्वास्थ्य सेवाको विस्तार र गुणस्तरीय शिक्षाको प्रवर्द्धन गरिन्छ।
- आधारभूत पूर्वाधारको विकास:** सडक, विद्युत आपूर्ति, पानी आपूर्ति, र अन्य सार्वजनिक सेवाहरूको विस्तार गर्न योजनाहरू बनाईन्छ।

२. चालू आवधिक योजनाहरू (Current Periodic Plans)

चालू आवधिक योजनाहरू भनेको तीनवर्षीय वा वार्षिक विकास योजना हो जुन प्रत्येक प्रदेशको आर्थिक र सामाजिक विकासका लागि बनाईन्छ। यी योजनाहरू प्रायः सरकारको नीति, बजेट र आगामी वर्षका लक्ष्यअनुसार तयार पारिन्छ। कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा प्रदेशका आर्थिक, सामाजिक, र राजनीतिक आवश्यकताहरूलाई ध्यानमा राखी विभिन्न विकासकात्मक गतिविधिहरू समावेश गरिन्छ।

प्रमुख तत्वहरू:

1. **वार्षिक बजेट र योजना:** चालू आवधिक योजनामा प्रदेशको वार्षिक बजेटको व्यावहारिक अनुकूलन, क्षेत्रीय विकास, र प्राथमिकतामा आधारित योजनाहरू तयार गरिन्छ। यो बजेट प्रदेशका सबै विभाग र मन्त्रालयमा वितरित गरिन्छ जसले विकास कार्यलाई अघि बढाउँछ।
2. **अवधिमा आधारित योजनाहरू:** चालू आवधिक योजनाहरू ३ वर्षको अवधिमा लागू हुने भए तापनि, ती योजनाहरूलाई समायोजन गर्दै वार्षिक योजनाहरू तयार गरिन्छ। यसमा विभिन्न आर्थिक र सामाजिक योजनाहरूको कार्यान्वयन र अनुगमन गरिन्छ।
3. **समाज र वातावरणीय सुधार:** चालू आवधिक योजनामा स्थानीय समुदायका हितमा आधारित गतिविधिहरूलाई प्राथमिकता दिइन्छ। यसले शहरीकरणको चुनौतीलाई सम्बोधन गर्दै ग्रामीण र शहरी क्षेत्रको विकासमा सन्तुलन कायम राख्न कोशिस गर्दछ।

चालू आवधिक योजनाका प्रमुख क्षेत्रहरू:

1. **अर्थव्यवस्था र उद्योग:** कृषि र उद्योगमा विकासको प्रवर्द्धन गरिन्छ, जसले रोजगारको सिर्जना र प्रदेशको अर्थतन्त्रको वृद्धिमा मद्दत पुर्याउँछ।
2. **सडक र यातायात:** यातायात क्षेत्रको सुधारमा विशेष ध्यान दिइन्छ, जसले प्रदेशका भौतिक संरचनाको प्रवृद्धि गर्दछ। यसले गाउँ र शहरका बीच यातायातका मार्गहरूलाई सुधार्न मद्दत पुर्याउँछ।
3. **शिक्षा र स्वास्थ्य:** शिक्षा र स्वास्थ्य क्षेत्रमा सरकारको प्राथमिकता उच्च राखिन्छ। विशेष गरी शिक्षा क्षेत्रको समृद्धि र स्वस्थ समाजको निर्माणका लागि योजनाहरू बनाइन्छ।
4. **प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षण:** प्रदेशको जल, जंगल, र माटोका स्रोतहरूको संरक्षण र सुधार गर्न योजनाहरू तयार गरिन्छ। यसले दीर्घकालीन आर्थिक र पर्यावरणीय स्थिरता सुनिश्चित गर्दछ।
5. **स्वच्छता र जलवायु परिवर्तन:** जलवायु परिवर्तनको असरलाई मध्यनजर राख्दै प्रदूषण नियन्त्रण र जलवायु अनुकूलित विकास कार्य योजनामा समावेश गरिन्छ।
6. **महिला र बालिका सशक्तिकरण:** महिला र बालिका सशक्तिकरणका लागि योजनाहरू बनाइन्छ, जसले लैंगिक समानता र अधिकारको प्रवर्धन गर्न मद्दत पुर्याउँछ।
7. **स्थानीय शासन र प्रशासन:** स्थानीय स्तरमा सरकारको सशक्तिकरण र प्रशासनिक सुधारका लागि योजनाहरू बनाइन्छ। यसले स्थानीय स्तरको नेतृत्वलाई थप प्रभावकारी बनाउँछ र सरकारका सेवा प्रवाहलाई सुधार गर्छ।

३. योजना कार्यान्वयन र अनुगमन

योजनाहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयन र अनुगमन सुनिश्चित गर्न प्रत्येक योजनामा सम्बन्धित विभाग, निकाय र स्थानीय तहको समन्वय आवश्यक छ।

योजनाहरूको सफल कार्यान्वयनका लागि पारदर्शिता, जिम्मेवारी र निगरानी प्रणाली अत्यन्त महत्त्वपूर्ण छन्। कोशी प्रदेशमा योजनाको कार्यान्वयनमा केही प्रमुख कदमहरू रहेका छन्:

- **निगरानी र मूल्यांकन:** योजनाको प्रभावकारिता मापन गर्नका लागि निगरानी र मूल्यांकन प्रणाली अपनाइन्छ। यसले योजना पूरा हुने मापदण्डहरूलाई सुनिश्चित गर्न मद्दत पुर्याउँछ।
- **स्थानीय समुदायको सहभागिता:** योजना निर्माण र कार्यान्वयनमा स्थानीय समुदायको सक्रिय सहभागिता सुनिश्चित गरिन्छ। यसले योजनाको प्रभावकारिता र सफलता बढाउँछ।
- **कार्यशाला र तालिमहरू:** योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि सम्बन्धित कर्मचारीलाई तालिम र कार्यशालाहरू प्रदान गरिन्छ।

४. सम्भावित चुनौतीहरू

कोशी प्रदेशका योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनामा केही चुनौतीहरू छन्, जसले योजनाहरूको कार्यान्वयनमा कठिनाई पुर्याउन सक्छ। ती चुनौतीहरूमा समावेश छन्:

1. **स्रोतको अभाव:** योजनाहरूको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक स्रोत र बजेटको अभाव।
2. **संवेदनशीलता र कार्यान्वयनमा ढिलाइ:** योजनाहरूको समयमै कार्यान्वयनमा ढिलाइ हुने।
3. **प्राकृतिक विपत्ति:** बाढी, भूकम्प र अन्य प्रकोपहरूले योजनामा अवरोध पुर्याउन सक्छ।
4. **प्रशासनिक र मानवीय क्षमता कमी:** प्रशासनिक क्षमता र जनशक्तिको कमीले योजनाको कार्यान्वयनमा अवरोध ल्याउन सक्छ।

निष्कर्ष

कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनाहरूको उद्देश्य प्रदेशको समग्र समृद्धि र विकास हो। यसमा ग्रामीण र शहरी विकास, आधारभूत सेवाहरूको सुधार, आर्थिक वृद्धिका लागि रणनीतिहरू अपनाइन्छ। योजनाहरूको सफल कार्यान्वयनमा स्रोत व्यवस्थापन, निगरानी र स्थानीय सहभागिता महत्त्वपूर्ण छन्। यद्यपि, योजनाहरूको कार्यान्वयनमा विभिन्न चुनौतीहरूको सामना गर्नु पर्छ।

५. योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनामा नीति र रणनीतिक दृष्टिकोण

कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनामा नीति र रणनीतिक दृष्टिकोणको महत्त्वपूर्ण भूमिका हुन्छ। योजनाहरूको सफल कार्यान्वयनका लागि स्पष्ट रणनीति र नीति निर्माण गर्नु पर्छ जसले दीर्घकालीन र द्रुतकालीन लक्ष्यहरू प्राप्त गर्न सहयोग पुर्याउँछ।

प्रमुख नीतिहरू:

1. **सामाजिक समावेशिता र समानता नीति:** कोशी प्रदेशको विकासमा सबै समुदाय र जातजातिका मानिसहरूको समान अवसर सुनिश्चित गर्न नीति अपनाइन्छ। यसमा विशेषगरी महिलाहरू, आदिवासी, दलित, विकलाङ्गता भएका व्यक्तिहरू र अन्य साना समुदायका लागि योजनाहरूमा प्राथमिकता दिइन्छ।
2. **दिगो र हरित विकास नीति:** प्रदेशको प्राकृतिक स्रोतहरूको संरक्षित गर्दै दिगो विकासको दिशामा काम गरिन्छ। जलवायु परिवर्तन र वातावरणीय संरक्षणलाई ध्यानमा राखेर योजनाहरू तयार गरिन्छ।
3. **आर्थिक सशक्तिकरण र रोजगार सृजन नीति:** प्रदेशको आर्थिक अवस्था सुधार गर्न र बेरोजगारी कम गर्नका लागि योजनाहरू बनाइन्छ। कृषि, उद्योग र सेवाक्षेत्रको प्रवर्द्धन र सुधारमा ध्यान दिइन्छ।
4. **सार्वजनिक सेवा सुधार नीति:** स्वास्थ्य, शिक्षा, पानी आपूर्ति, विद्युत, र यातायात जस्ता आधारभूत सार्वजनिक सेवाहरूको सुधार गर्न नीति बनाइन्छ, जसले नागरिकको जीवनस्तर सुधार गर्न मद्दत पुर्याउँछ।
5. **स्थानीय सरकारको सशक्तिकरण नीति:** स्थानीय सरकारको क्षमता वृद्धि गर्ने र विकास योजनामा स्थानीय तहलाई सशक्त बनाउन नीति बनाइन्छ। यसले समग्र प्रदेशको विकासलाई चुस्त र प्रभावकारी बनाउँछ।

प्रमुख रणनीतिहरू:

1. **सम्पर्क र नेटवर्किङ रणनीति:** विभिन्न सरकारी निकाय, स्थानीय सरकार, निजी क्षेत्र, र अन्य विकास साझेदारहरू बीच समन्वय र सहयोगलाई प्रवर्द्धन गर्ने रणनीति बनाइन्छ। यसले योजनाहरूको प्रभावकारिता र सफलता बढाउँछ।
2. **प्राकृतिक संसाधनहरूको कार्यक्षम उपयोग रणनीति:** कोशी प्रदेशको विशेषतः कृषिमा आधारित अर्थव्यवस्थामा जल, माटो र वनजस्ता प्राकृतिक स्रोतहरूको सही र कार्यक्षम उपयोगमा विशेष ध्यान दिइन्छ।
3. **प्रविधिको प्रयोग र नवप्रवर्तन रणनीति:** आधुनिक प्रविधिको प्रयोग र नवप्रवर्तनको माध्यमबाट विकास योजनाहरूलाई द्रुत र प्रभावकारी बनाउनका लागि रणनीति अपनाइन्छ। यसले स्थानीय उत्पादन, कृषि, र उद्योगमा प्रगति ल्याउन मद्दत पुर्याउँछ।
4. **शिक्षा र क्षमता विकास रणनीति:** मानव संसाधनको विकासको लागि शिक्षामा सुधार र क्षमता विकासका लागि योजना बनाइन्छ, जसले दीर्घकालीन सामाजिक र आर्थिक परिवर्तन ल्याउँछ।

६. कार्यशाला र समन्वयका माध्यमबाट योजनाहरूको कार्यान्वयन

कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनाका कार्यान्वयनमा क्षेत्रीय र स्थानीय स्तरमा विभिन्न कार्यशालाहरू र तालिमहरू आयोजना गरिन्छ।

कार्यशाला र तालिमहरूको उद्देश्य:

- **अधिकार र जिम्मेवारीको स्पष्टता:** योजना कार्यान्वयनका लागि प्रत्येक सरोकारवालाका अधिकार र जिम्मेवारी स्पष्ट पार्नु।
- **सञ्जालको प्रवर्धन:** स्थानीय तह, गैरसरकारी संस्थाहरू, र विकास साझेदारहरू बीच कार्यात्मक सञ्जाल र समन्वयको प्रवर्धन गर्नु।
- **नवीनतम प्रविधिको परिचय:** योजना कार्यान्वयनमा प्रविधिको उपयोगको बारेमा तालिम र कार्यशालाहरू संचालन गर्नु।
- **कर्मचारीको क्षमता वृद्धि:** प्रशासनिक कर्मचारी र स्थानीय नेतृत्वको क्षमता बढाउनका लागि तालिम र कार्यशालाहरू आयोजित गरिन्छ।

७. अनुगमन र मूल्यांकन (Monitoring & Evaluation)

योजनाको प्रभावकारिता र सफलता सुनिश्चित गर्न अनुगमन र मूल्यांकन प्रणाली महत्वपूर्ण छ। कोशी प्रदेशका योजनाहरूको प्रगति र कार्यान्वयनको अनुगमनका लागि विभिन्न उपकरण र मापदण्डहरू प्रयोग गरिन्छ।

अनुगमन र मूल्यांकनका प्रमुख उद्देश्य:

1. **योजना लक्ष्यको साँचो अनुगमन गर्नु:** योजनाको उद्देश्य र लक्ष्यको प्रगति निगरानी गर्नु।
2. **स्रोतको उपयोगिता मूल्यांकन गर्नु:** योजनामा लगानी गरिएको स्रोत र यसको प्रयोगको अनुगमन।
3. **समस्याको पहिचान र समाधान:** कार्यान्वयनको क्रममा आएका समस्याहरूको पहिचान र समाधान गर्नु।
4. **प्रभावकारिता मापन गर्नु:** योजना कार्यान्वयनका परिणाम र प्रभावको मापन।

अनुगमनका प्रमुख विधिहरू:

1. **समीक्षा बैठकहरू:** नियमित अन्तरालमा समीक्षाका बैठकहरू आयोजना गरेर योजना कार्यान्वयनको प्रगति मूल्यांकन गरिन्छ।
2. **क्षेत्रीय अनुगमन टोली:** स्थानीय निकाय र प्रदेशका कार्यालयहरूमा अनुगमन टोली गठन गरिन्छ, जसले स्थानीय तहमा कार्यान्वयनको प्रगति अनुगमन गर्छ।

3. सार्वजनिक प्रतिवेदन: योजनाको प्रगति र परिणामको सार्वजनिक प्रतिवेदन जारी गरिन्छ जसले पारदर्शिता सुनिश्चित गर्दछ।

८. संभावित चुनौतीहरू र समाधान

कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनामा विभिन्न चुनौतीहरूको सामना गर्नुपर्छ। यी चुनौतीहरूलाई सम्बोधन गर्न उपयुक्त रणनीति र उपायहरूको आवश्यकता पर्छ।

मुख्य चुनौतीहरू:

1. **आवश्यक स्रोतको अभाव:** योजनाहरूको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक वित्तीय स्रोतको अभावका कारण योजनामा अवरोध आउन सक्छ। यसका लागि वैकल्पिक स्रोतहरूको खोजी गर्नु पर्छ।
2. **प्राकृतिक विपत्तिको असर:** बाढी, भूकम्प र अन्य प्राकृतिक प्रकोपहरू योजनाको कार्यान्वयनमा असर पार्न सक्छ। योजनामा अनुकूलन र आपतकालीन व्यवस्थापनको प्रवन्ध गर्नु जरुरी छ।
3. **प्रशासनिक क्षमता कमी:** प्रशासनिक स्तरमा कर्मचारी र स्रोतको कमीका कारण योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा समस्या आउन सक्छ। यसका लागि कर्मचारीको क्षमता वृद्धिका लागि तालिम र कार्यशालाहरू आयोजना गर्नु आवश्यक छ।
4. **राजनीतिक अस्थिरता:** प्रदेशका विकास योजनामा राजनीतिक अस्थिरता र द्वन्द्वले अवरोध पुर्याउन सक्छ। यसलाई व्यवस्थापन गर्न समन्वय र द्वन्द्व समाधानका उपायहरू विकास गर्नु पर्छ।

निष्कर्ष

कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकास र चालू आवधिक योजनाहरूले प्रदेशको समृद्धि र दिगो विकासको लागि महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्दैछन्। यी योजनाहरूको सफल कार्यान्वयनका लागि नीति, रणनीति, अनुगमन, र मूल्यांकन प्रणालीको महत्वपूर्ण योगदान हुन्छ। प्रदेशका प्रशासनिक, आर्थिक र सामाजिक चुनौतीहरूको सामना गर्दै योजनाहरूलाई अघि बढाउनु पर्ने हुन्छ जसले दीर्घकालीन स्थिरता र समृद्धि ल्याउँछ।

1. कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकासको प्रमुख उद्देश्य के हो?

- A) आर्थिक समृद्धि
- B) सामाजिक समावेशिता
- C) प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण
- D) सबै माथि
- **Answer: D) सबै माथि**

2. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा समावेश गरिएका प्रमुख क्षेत्र कुन हो?

- A) कृषि

- B) शिक्षा
- C) स्वास्थ्य
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

3. कोशी प्रदेशको आवधिक योजनाको अनुगमनमा मुख्य उद्देश्य के हो?

- A) योजना लक्ष्यको अनुगमन
- B) स्रोतको अनुगमन
- C) समृद्धि मापन
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

4. कोशी प्रदेशका लागि चालू आवधिक योजनामा के जस्तो प्राथमिकता दिइन्छ?

- A) औद्योगिक विकास
- B) ग्रामीण क्षेत्रको विकास
- C) शहरीकरण
- D) पर्यावरणीय संरक्षण
- **Answer: B)** ग्रामीण क्षेत्रको विकास

5. कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकासका लागि प्राथमिकता दिने एक प्रमुख नीति के हो?

- A) आर्थिक सशक्तिकरण
- B) महिलाको सशक्तिकरण
- C) दिगो विकास
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

6. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा मुख्य रणनीतिक दृष्टिकोण कुन हो?
- A) स्थानीय सरकारको सशक्तिकरण
 - B) पर्यावरणीय संरक्षण
 - C) रोजगार सृजन
 - D) सबै माथि
 - **Answer: D)** सबै माथि
7. कोशी प्रदेशको योजनामा सबै योजनाको मुख्य उद्देश्य के हो?
- A) स्थिर आर्थिक वृद्धिमा योगदान
 - B) सामाजिक न्यायको प्रवर्धन
 - C) बृद्धि र समानताको लक्ष
 - D) सबै माथि
 - **Answer: D)** सबै माथि
8. कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकासका लागि कुन संगठन प्रमुख कार्यान्वयनकर्ता हो?
- A) कोशी प्रदेश सरकार
 - B) स्थानीय सरकार
 - C) निजी क्षेत्र
 - D) सामाजिक संघ/संस्था
 - **Answer: A)** कोशी प्रदेश सरकार
9. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा सार्वजनिक सेवाको सुधार कसरी हुन्छ?
- A) शिक्षा र स्वास्थ्यमा ध्यान
 - B) ग्रामीण सडक निर्माण
 - C) महिला र बालिका अधिकारको प्रवर्धन

- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

10. कोशी प्रदेशका योजना कार्यान्वयनमा मुख्य चुनौती के हो?

- A) प्रशासनिक कठिनाइ
- B) प्राकृतिक विपत्ति
- C) स्रोतको अभाव
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

11. कोशी प्रदेशका योजनामा अनुगमन र मूल्यांकनको उद्देश्य के हो?

- A) योजना कार्यान्वयनको मूल्याङ्कन
- B) परियोजनाको प्रगति निगरानी
- C) समृद्धि मापन
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

12. कोशी प्रदेशको दिगो विकासको लागि कुन रणनीति अपनाइएको छ?

- A) उद्योगको प्रवर्द्धन
- B) जलवायु परिवर्तनको अनुकूलन
- C) सार्वजनिक सेवा सुधार
- D) सबै माथि
- **Answer: B)** जलवायु परिवर्तनको अनुकूलन

13. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा मुख्यतः कुन क्षेत्रको विकास प्राथमिकता दिइन्छ?

- A) शिक्षा

- B) स्वास्थ्य
- C) कृषि
- D) सबै माथि
- **Answer: C) कृषि**

14. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनाको अनुगमनमा कुन मापदण्डको प्रयोग गरिन्छ?

- A) परिणामको मूल्याङ्कन
- B) लक्ष्यको अनुगमन
- C) स्रोतको उपयोगिता
- D) सबै माथि
- **Answer: D) सबै माथि**

15. कोशी प्रदेशको योजनावद्ध विकासका लागि के आवश्यक छ?

- A) वित्तीय स्रोत
- B) मानव संसाधन
- C) राजनीतिक स्थिरता
- D) सबै माथि
- **Answer: D) सबै माथि**

16. कोशी प्रदेशमा योजना कार्यान्वयनका लागि अनुगमन टोली कसरी बनाइन्छ?

- A) स्थानीय तहका प्रतिनिधि
- B) प्रदेश सरकारका कर्मचारी
- C) गैरसरकारी संस्थाहरू
- D) सबै माथि
- **Answer: D) सबै माथि**

17. कोशी प्रदेशको योजनामा जलवायु परिवर्तनको प्रभावलाई कस्तो तरिकाले समाहित गरिन्छ?

- A) विकास योजनामा अनुकूलन र रोकथाम
- B) जलवायु परियोजनाको कार्यान्वयन
- C) प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

18. कोशी प्रदेशका योजनाहरूका लागि अनुगमन र मूल्यांकन कति महत्त्वपूर्ण छन्?

- A) कम महत्त्वपूर्ण
- B) महत्त्वपूर्ण
- C) अत्यन्त महत्त्वपूर्ण
- D) बिल्कुल महत्त्वपूर्ण छैन
- **Answer: C)** अत्यन्त महत्त्वपूर्ण

19. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा मुख्य रूपमा कुन क्षेत्रलाई प्रवर्द्धन गरिएको छ?

- A) औद्योगिक क्षेत्र
- B) ग्रामीण क्षेत्र
- C) शहरीकरण
- D) निर्माण क्षेत्र
- **Answer: B)** ग्रामीण क्षेत्र

20. कोशी प्रदेशका योजनाहरूका सफल कार्यान्वयनका लागि कुन पक्षमा ध्यान दिइन्छ?

- A) प्रशासनिक क्षमता
- B) स्रोत व्यवस्थापन
- C) राजनीतिक सहमति

- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

21. कोशी प्रदेशको योजनामा सामाजिक समावेशिता कसरी सुनिश्चित गर्न सकिन्छ?

- A) अधिकार र समानता
- B) विकासका अवसरहरू सबैका लागि
- C) नीति र कार्यक्रमहरूको समावेशिता
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

22. कोशी प्रदेशको योजनामा सबै योजनाहरूका लागि मुख्य प्रगति मापदण्ड के हो?

- A) विकासात्मक परिणाम
- B) शहरी विकास
- C) सामाजिक समृद्धि
- D) सबै माथि
- **Answer: A)** विकासात्मक परिणाम

23. कोशी प्रदेशमा दिगो विकासको प्रमुख क्षेत्र के हो?

- A) जलवायु अनुकूलन
- B) सस्तो ऊर्जा स्रोत
- C) कृषि उत्पादनमा वृद्धि
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

24. कोशी प्रदेशको योजनामा शिक्षा क्षेत्रको सुधारका लागि कुन उपाय अपनाइएको छ?

- A) शिक्षक प्रशिक्षण

- B) विद्यालय संरचनामा सुधार
- C) पाठ्यक्रम र सामग्रीको विकास
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

25. कोशी प्रदेशका चालू आवधिक योजनामा स्वास्थ्य क्षेत्रमा कस्तो सुधारको उद्देश्य राखिएको छ?

- A) सरकारी स्वास्थ्य सेवाको सुधार
- B) नागरिक स्वास्थ्य शिक्षाको प्रवर्द्धन
- C) स्वास्थ्य सेवा पहुँचको वृद्धि
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

26. कोशी प्रदेशको योजनामा रोजगार सृजनको लागि कुन क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिइन्छ?

- A) कृषि
- B) शिक्षा
- C) स्वास्थ्य
- D) निर्माण क्षेत्र
- **Answer: A)** कृषि

27. कोशी प्रदेशका योजनामा स्थानीय सरकारको भूमिका के हो?

- A) निर्णय प्रक्रियामा भाग लिने
- B) योजनाहरूको कार्यान्वयनमा सहयोग गर्ने
- C) अनुगमन र मूल्यांकनमा भूमिका निभाउने
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

28. कोशी प्रदेशमा जलवायु परिवर्तनको प्रभावलाई व्यवस्थापन गर्ने प्रमुख रणनीति के हो?

- A) जलवायु अनुकूलन योजनाहरूको निर्माण
- B) हरित प्रविधिको प्रयोग
- C) वातावरणीय शिक्षा प्रवर्द्धन
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

29. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा महिला सशक्तिकरणका लागि कुन योजना समावेश गरिएको छ?

- A) महिलाहरूको लागि विशेष कार्यक्रमहरू
- B) समान अवसरको प्रवर्द्धन
- C) महिलालाई नेतृत्वमा ल्याउने
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

30. कोशी प्रदेशको योजनामा भूमि सुधारको प्रमुख उद्देश्य के हो?

- A) भूमिहीनको लागि भूमि वितरण
- B) कृषि भूमि व्यवस्थापनको सुधार
- C) पर्यावरणीय सुरक्षा
- D) सबै माथि
- **Answer: B)** कृषि भूमि व्यवस्थापनको सुधार

31. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा तालिम र क्षमता विकासका लागि कुन उपाय अपनाइएको छ?

- A) कर्मचारी तालिम
- B) समुदायको क्षमता वृद्धि
- C) स्थानीय सरकारको प्रशिक्षण

- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

32. कोशी प्रदेशमा वित्तीय व्यवस्थापनमा सुधार ल्याउने प्रमुख उपाय के हो?

- A) आयकर संकलनको सुधार
- B) सरकारी खर्चमा पारदर्शिता
- C) सार्वजनिक ऋण व्यवस्थापन
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

33. कोशी प्रदेशका योजनामा कृषकहरूको सशक्तिकरणका लागि कुन कार्यक्रम लागू गरिएको छ?

- A) कृषि सहकारी संगठनहरूको प्रवर्द्धन
- B) सस्तो कृषी उपकरणको उपलब्धता
- C) कृषिमा नवप्रवर्तनको समर्थन
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

34. कोशी प्रदेशको योजनामा जल स्रोतको संरक्षणका लागि कुन नीति अपनाइएको छ?

- A) जल व्यवस्थापन रणनीतिहरू
- B) सिँचाई प्रणालीको सुधार
- C) जल पुनर्चक्रण प्रवर्द्धन
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

35. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा प्रमुख समृद्धि लक्ष्य के हो?

- A) सामाजिक समावेशिता

- B) दिगो विकास
- C) आर्थिक वृद्धिमा योगदान
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

36. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा जलवायु अनुकूलनका लागि कुन प्रविधि प्रयोग गरिन्छ?

- A) हरित प्रविधि
- B) जलवायु सञ्जाल
- C) बायोफ्यूल
- D) सबै माथि
- **Answer: A)** हरित प्रविधि

37. कोशी प्रदेशमा प्राकृतिक आपदाको सामना गर्न के गर्ने उपाय अपनाइएको छ?

- A) आपतकालीन योजनाको तयारी
- B) जोखिम मूल्याङ्कन
- C) प्रभावित समुदायको पुनर्निर्माण
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

38. कोशी प्रदेशको चालू आवधिक योजनामा शिक्षा क्षेत्रको सुधारमा मुख्य उद्देश्य के हो?

- A) विद्यालयमा भौतिक संरचनाको सुधार
- B) शिक्षकको तालिम
- C) गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्नु
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

39. कोशी प्रदेशको योजनामा विज्ञान र प्रविधिको प्रवर्द्धनमा कस्तो उपाय गरिएको छ?

- A) नवप्रवर्तनको समर्थन
- B) अनुसन्धान र विकास
- C) शैक्षिक प्रविधिको सुधार
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि

40. कोशी प्रदेशका योजनामा दीर्घकालीन समृद्धिका लागि मुख्य पहल के हो?

- A) क्षेत्रीय एकता
- B) दिगो विकास प्रवर्धन
- C) समग्र आर्थिक वृद्धि
- D) सबै माथि
- **Answer: D)** सबै माथि